

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

12. An liceat occidere contumeliosum, quando aliter ea injuria arceri
nequeat? Ex p. 8. tract. 7. & Misc. 51.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76432](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76432)

2. Verum his non obstantibus hanc sententiam non approbat, & merito, Hurtado de Mendoza in 2. 2. *disp. 170. sect. 15. §. 12. 3. & seq.* Petr. Binsfeldius *de iniuriis & damno dato* 1. 9. 9. *concl. 4.* Mosellius in *sum. tom. 1. tr. 1. cap. 19. n. 74.* Lessius *lib. 2. cap. 9. d. 12. num. 78.* Filliucius *com. 2. tract. 29. cap. 3. num. 49.* Azorius *tom. 3. lib. 2. cap. 1. n. 17. & alij*; quia verbales iniuriæ verbis repelli possunt, quæ est legitima vindicta, tum quia sic repelli solent etiam apud viros honoratos; quare si factis repellerentur, iam fieret excelsus in defensione, cum aliter & possint & soleant repelli. Sed vt verum fatear, Baldellus & alij primam sententiam docent in casu quo aliter contumelia tolli non possit, nisi interficiendo calumniantem, quia id solum est vim vi repellere, & honorem tueri contra iniuriam, & violentum dehonorem, vide Baldellum *vbi supra*. Ego verò non recedo à secunda sententia, ex qua oritur de particulari contumelia qua stituncula quadam. Quæro igitur.

RESOL. XII.

An liceat occidere contumeliosum, quando aliter ea iniuria arceri nequeat? Ex p. 8. tr. 7 & Misc. Ref. 51.

§. 1. Negatiua sententia adhasi in *part. 5. tractat. 4. §. 12.* quam præter Doctores *ibi citatos* mordicus tenet Ioannes Harprechtus in *comment. ad Institut. Inst. tom. 4. tit. de publicis iudiciis*, §. *Item lex Cornelia, num. 163. & seq.* Tum, quia omnes leges, quæ de defensione necessaria profertur, eo tantum de casu loquuntur, quo vis ipsi corpori, vel vitæ adhibetur. Nulla autem infertur vel vitæ, vel corpori vis, quando iniuria verbalis non infertur. Tum, quia passim in iure nostro defensio tantum, & eaque moderata, non etiam vindictio permissa legitur, *l. 5. §. 1. scientiam 45. §. qui cum aliter 4. ff. ad l. Aquil. l. furem 9. ff. ad legem Cornel. de sicar. l. 2. ibi, in dubio vitæ discrimine constitutus.* C. *verò vi, cum similibus.* At verò, qui iniuria verbali prouocatus vulnerat, vel profusus ingulari iniuriatorem, honorem suum haud defendit, sed potius propriam vindictam, omni iure prohibitam, exercet. *Deuereon. c. 32. vers. 35. ad Roman. 12. vers. 20.* & iuribus modò allegatis. Præterea quod reuera mihi auferri nequit, eius retinendi gratia hominem me occidere posse, profusus irrationabile est. Atqui per iniurias alterius, fama mihi auferri non potest. Nimis etenim male ageretur cum hominibus, & loco nimis lubrico eorum fama & honor positus esset, si ab alterius arbitrio penderet. Sed indulgeamus etiam vulgato errori, quòd per iniurias illatas alterius famæ detrahatur, & quadam infamia irogetur: iste tamen, vt propterea homicidium iustificetur, sufficere nunquam potuit, contra leges diuinas & humanas. Et hinc est quòd in *l. nec timorem 7. in princip. ff. de eo, quod met. caus. gest. erit. timor infamiae* eo edicto contineri, & iusta causa restitutionis esse negatur: quia scilicet iste metus iustus non est, neque infamia quis ob iniurias priuatur; sed lege, vel sententia ob delictum suum notatur.

2. Nec obstat quòd crudelis sit, qui famam suam negligit, *cap. nolo 10. caus. 12. quest. 3.* Ludouic. Carbo in *tract. de omnium rer. repetit. quest. 23* imò sceleratè agat, ac pro fure, pro latrone, & proditore computetur, per notata Petri Ancharani *consil. 325.* Ioannis de Anan. *consil. 46. n. 4. & 7.* Iasonis in *§. fin. sup. de action. hōsque referentis* Georgij Barschamps in *radice clausular. dist. cap. 3. n. 53. pag. 661.* Nam ei, qui iniuria affectus est, legitima actionis iniuriarum via, quæ iniuriam sibi illatam vindicare, famamque suam saluam, & integram conseruare potest, abundè prospectum est, *tot. titui. Institut. ff. de iniur. l. 1. vbi vim 3. ff. de insti. & iure,* vbi Florentinus respondit, vim atque

Tom. VII.

iniuriam propulsare iurum esse. Tum quia propulsare quidem iniuriam licet, verum non occidendo, sed verbis retorquendo, vt dictum *supra in d. §. vlt. num. 108. tit. de iniur. Tum, quia illic (iuxta quorundam traditionem) intelligitur iniuria, per vim corpori illata: quod arguunt verba illa sequentia, quod quisquis o. tutelam corporis sui fecerit, &c. Minime quoque refragatur, quòd fama siue honor, & vitæ puribus ambulent passibus, & equiparentur. *d. l. iusta 9. ff. de manumiss. vind. l. isti quidem d. §. penultim. ff. quod met. caus. infamia 8. C. de decurionibus, & similibus* copiose Schrader. in *tract. feud. part. 9. cap. 4. num. 105.* nec non Georgius Murdus, *Gener meus, vol. 1. consil. 23. num. 219. & seq.* Etenim latissima hac in re vitæ & famæ est differentia. Illa ablata nunquam reparatur: hæc verò nec aufertur reuera, vt supra monitum, & læsa restitui, & reparari potest: iureque legitima remedia sunt prodita, quibus famæ nostræ consulamus, iudicia videlicet ciuilia, & criminalia, & insuper hodie actio ad recantationem. Itaque vitæ & fama in eo duntaxat comparantur, quòd vtriusque accurata, & diligens habenda est ratio, & quòd vtriusque iactura grauis, prouidèque vtrique periculum imminens auertendum, sed diuersimodè: vitæ quidem, si iudicis copia haberi nequeat, vim vi repellendo: famæ verò, litem, siue actionem intendendo. *tot. ritul. ff. C. & Institut. de iniur.* Neque enim quisquam sibi ipsi ius dicit, sed legitimis remediis ius suum persequi debet, *l. ex. rat. 13. ff. quod met. caus. l. credidiores. 7. ff. ad leg. Jul. de vi priuat. l. non est singulari 176. ff. de reg. iur. l. nullus 44. Cod. de Indis.* Hucusque Harprechtus, cui adde Henricum Bocetum *tractat. de Duello lib. 2. cap. 8. num. 10.* Christianum Krembergem *tract. de necess. defen. qu. 8. n. 17. & seq.* Obrechtum *tr. de eadem materia c. 9. n. 7. & c. 1. n. 34.* Voltzium *comm. ad leg. Cornel. de sicar. c. 7. n. 127.* & alios penes ipsos.*

3. Sed his non obstantibus affirmatiuam sententiam etiam probabilem esse putat nouissimè Gaspar Hurtado *de Institut. & iur. disputat. 1. 1.* vbi sic ait: *Constat licitum esse laico occidere eum, qui contumeliis grauibus illum afficit, siue verbis, siue signis, quando nec verbis, nec alia ratione potest honor defendi, vt contra Azorium, & Lessium, & Filliucium, & contra alios aduertunt Antonius Gomez, Iulius Clarus, Lopez, Petrus Nauarra, Bonacin. vbi supra, & alij, quia aliter graui ignominia afficeretur.* Quod iuxta prædicta verum est, non solum quando dicta ignominia imminet, sed etiam quando acta infertur: imò & postquam verba contumeliæ physicè prolata sunt, si statim moraliter occisio fiat in congressione ipsa, antequam inuasor ad alia diuertatur, aut iam alibi quietus existat, quia quandiu durat saltem moraliter congressio, etiam durat inuasio, & illatio ignominie nondum est moraliter in facto esse, sed tantum in fieri. Ita Hurtadus, cui adde Layman *lib. 3. tract. 3. part. 3. cap. 3. n. 3. ver. adque sentiendum,* & hanc sententiam affirmatiuam speculatiuè probabiliorè esse docet Ioan. Dicastillus *de Inst. lib. 2. tr. 1. dist. 10. dub. 7. n. 79.* licet in praxi negatiuam consulendam esse putet, cui ego libenter adhareo.

RESOL. XIII.

An liceat Religiosis aliquando occidere calumniatorem criminis gratia de sua Religione spargentem? Idem dicendum est de Clerico & Religioso in singulari, quando aliquis de illo graui crimina spargit. Ex p. 7. tr. 10. & Misc. Ref. 28.

§. 1. Tractat hoc dubium nouissimè Amicus *tom. 5. Sup. doctrina huius ref. de inst. dist. 36. sect. 7. num. 118.* vbi sic ait: *Et si verum sit nullum dedecus esse Religioso, aut Clerico, si non armis, sed fuga propriam vitam contra in-* *leg. & infra uasorem*